

Предлог Регулатива на Европскиот парламент и на Советот за воспоставување на Инструментот за претпристапна помош (ИПА III)

На 14 јуни 2018 година, Европската комисија објави **предлог за регулатива за воспоставување на Инструментот за претпристапна помош (ИПА) III** како дел од сетот надворешни акциски инструменти според новата повеќегодишна финансиска рамка (MFF) за период 2021 до 2027 година. Ќе се применува од 1 јануари 2021 година.

Оваа регулатива ја дефинира новата рамка на ИПА за земјите кандидати и потенцијални кандидати наведени во Анекс I.

Во својата Објава од 2 мај 2018 година¹ Европската комисија предложи да распредели ЕУР 14 500 000 000 (според сегашни цени) на Програмата за претпристапна помош за период 2021-2027 година. Предложено е овој буџет да се подели според пет тематски приоритети и да се распределува врз основа на реална изведба од страна на корисниците која ќе се заснова на годишно оценување.

Главни цели на ИПА III се:

1. Општа цел на ИПА III ќе биде поддршка на корисниците наведени во Анекс I во усвојување и спроведување на политички, институционални, законски, административни, социјални и економски реформи кои овие корисници треба да ги усогласат со вредностите на Унијата и прогресивно да се усогласат со правилата, стандардите, политиките и праксата на Унијата во поглед на членство во Унијата, што придонесува за нивната стабилност, безбедност и просперитет.
2. **Посебни цели на ИПА III се:**
 - а) Јакнење на владеењето на правото, демократијата, почитување на човековите права, фундаменталните права и меѓународното право, граѓанско општество и безбедност како и подобрување на управувањето со миграцијата вклучувајќи и управување со границите;
 - б) Зајакнување на ефективноста на јавната администрација и поддршка на структурните реформи и доброто владеење на сите нивоа;
 - в) Обликување на правилата, стандардите, политиките и практиките на корисниците наведени во Анекс I во согласност со оние на Унијата и зајакнување на помирувањето и добрососедските односи, како и контактите и комуникацијата меѓу луѓето;
 - г) Јакнење на економскиот и социјален развој преку зголемена поврзаност и регионален развој, земјоделство и рурален развој и социјални политики и политики за вработување, јакнење на заштитата на животната средина, зголемување на отпорноста кон климатските промени, забрзување на преодот кон економија со ниска емисија на јаглерод (low-carbon economy) и развивање на дигитална економија и општество;
 - д) поддршка на територијалната и прекугранична соработка.

¹

COM (2018) 321 final, 2.5.2018

3. Во согласност со посебните цели, тематските приоритети за обезбедување на помошта според потребите и капацитетите на корисниците наведени во Анекс I, се поставени во Анекс II. Тематските приоритети за прекугранична соработка помеѓу корисниците наведени во Анекс I се дадени во Анекс III. Секој од овие тематски приоритети може да придонесе кон постигнување на повеќе од една специфична цел.

СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ

1. Комисијата осигурува кохерентност помеѓу помошта и рамката на политката за проширување.
2. Програмите и акциите според оваа Регулатива ќе се однесуваат на климатски промени, заштита на животната средина и половата еднаквост и, каде што е применливо, ќе се занимаваат со меѓусебните врски помеѓу целите на одржливиот развој² за да промовираат интегрирани акции кои можат да создадат заеднички користи и на кохерентен начин да исполнат повеќе цели.
3. Комисијата и земјите-членки соработуваат при обезбедувањето кохерентност и ќе се трудат да избегнат дуплирање на помошта добиена во рамки на ИПА III и друга помош обезбедена од Унијата, земјите-членки и Европската инвестициона банка.
4. Комисијата, во заедништво со земјите-членки, ги презема исто така потребните чекори да обезбеди координација и комплементарност со мултилатералните и регионални организации и субјекти, како што се меѓународни организации и финансиски институции, агенции и донатори вон Унијата.

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

ИПА рамка за програмирање

1. Помошта според ИПА III ќе се заснова на рамка на ИПА за програмирање за испорака на посебните цели. ИПА рамката за програмирање се воспоставува од страна на Комисијата за времетраењето на повеќегодишната финансиска рамка на Унијата.
2. ИПА рамката за **програмирање ќе ги земе предвид соодветните национални стратегии и секторски политики.**
Помошта ќе биде насочена и прилагодена на специфичната состојба на корисниците наведени во Анекс I, земајќи ги предвид натамошните напори кои се потребни за исполнување на критериумите за членство како и капацитетите на корисниците. Помошта ќе се разликува по обем и интензитет согласно потребите, посветеноста на реформите и напредокот во спроведување на овие реформи.
3. Без да е во спротивност со став 4, ИПА рамката за програмирање ја донесува Комисијата со акт за спроведување.
4. Комисијата ќе усвои Рамка за програмирање за прекуграничната соработка со земји-членки.

² https://ec.europa.eu/europeaid/policies/sustainable-development-goals_en

- ИПА рамката за програмирање вклучува индикатори за оценување на напредокот во поглед на постигнување на поставените цели.

Имплементирање на мерки и методи

- Помошта според ИПА III ќе се имплементира преку **директно управување или индиректно управување** согласно Финансиската регулатива преку годишни или повеќегодишни акциски планови и мерки наведени во Поглавје III од Наслов II од [NDICI Regulation - Регулотива за Инструментот за соседство, развој и меѓународна соработка].
- Во рамки на оваа Регулотива, може да се усвојуваат акциски планови за период до максимум седум години.

Прекугранична соработка

- До 3 % од финансискиот пакет ќе биде индикативно распределен на програмите за прекугранична соработка помеѓу корисниците наведени во Анекс I и земјите-членки, согласно нивните потреби и приоритети.
- Стапката на Унијата на ко-финансирање на ниво на секој приоритет е максимум 85 % од оправданите расходи на програмата за прекугранична соработка. Стапката на ко-финансирање од Унијата за техничка помош е 100%.
- Степенот на пред-финансирање на прекуграничната соработка со земји членки ќе биде определен во работна програма, во согласност со потребите на корисниците наведени во Анекс I и може да го надминат процентот наведен во Член 49 од ETC (European territorial cooperation) Regulation.
- Онаму каде програмите за прекугранична соработка се во прекин согласно член 12 од [ETC Regulation], поддрката од оваа Регулотива на прекинатата програма која останала на располагањето може да се користи за финансирање било која друга активност прифатлива во рамки на оваа Регулотива.

АНЕКС I

Албанија

Босна и Херцеговина

Исланд

Косово³

Црна Гора

Србија

Турција

Република Македонија⁴

Линк до БРИФИНГОТ за ЕУ законодавството во тек 2021-2027 MFF:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/630298/EPRS_BRI\(2018\)630298_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/630298/EPRS_BRI(2018)630298_EN.pdf)

м-р Наташа Мисовска, ОДР, ОС

³ Оваа ознака не е во спротивност со позициите за статусот, и е согласно UNSCR 1244/1999 и Мислењето на МСП за декларацијата за независност на Косово.

⁴ Република Северна Македонија